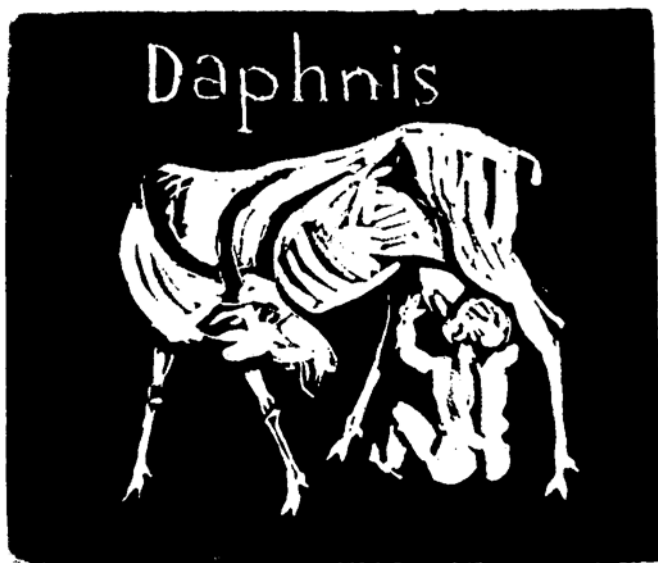

11-16 óráig csere. 16-19 óráig látogatás az isztambuli Exlibris Múzeumban és az IMOGA grafikai művészetek múzeumban. 20.30-tól 24 óráig fakultatív vacsora a Kervansaray étteremben. (Költsége 70 euró.)

Augusztus 28. szombat: 9-11 óráig a FISAE delegációk értekezlete. 11-től 12.30-ig kerekasztal beszélgetés: „Árusítani vagy nem árusítani.” 9-14 óráig a csere folytatása. 14.30 és 17.30 között tengeri utazás a Boszporuszon. 19.30-tól 23 óráig záró bankett.

Augusztus 29. vasárnap: 9-12 óráig utolsó alkalom a csere, résztvevők eltávozás. 10 órától háromnapos fakultatív kirándulás Cappadóciába, költsége 389 euró.

Részletes információ: <http://www.istanbulekslibris.org>, <http://www.fisae.org>

Kőhegyi Gyula linómetszete, X3, Op. kívüli, 75×85

LAPSZEMLE

A svájci SELCEXPRESS 76. száma közli az augusztusban megrendezésre kerülő országos találkozójuk programját. Az esemény színhelye Aarau város lesz. A részvétel feltételeinek közlése mellett tájékoztatást adnak a város történetéről, műemlékeiről és egyéb látnivalóiról. Nem mulasztják el megemlíteni, hogy a világhírű fizikus, Albert Einstein diákkorában két évet töltött itt, egykori lakóházát emléktábla jelzi. A találkozó szervezőinek figyelmességét mutatja, hogy a résztvevőknek javasolják: Útközben álljanak meg Baselben, ahol a Kunstmuseum épületében megtekinthetik azt a nagyszabású kiállítást, melyre a világ számos országából Van Gogh 70 tájképét gyűjtötték össze.

A lap hírei között olvastuk, hogy Frederikshavn városban áprilisban retrospektív kiállítást rendeztek *Ottmar Premstaller* 80. születésnapja tiszteletére. A szervezőként is kitűnő osztrák művész 1946 óta készít ex libriseket és ilyen alkotásainak száma elérte az 1090-et.

Az EXLIBRIS UUTISET 116. számában *Erkki Tuominen* szerkesztő cikket közöl a lepkéket ábrázoló könyvjegyekről. A szerző 10 ilyen alkotás képének közlése mellett állítja, hogy nem egy közülük a pillangó hiteles ábrázolása és a kép alapján a fajta meghatározható.

Az OBVESTILA 181. száma arról közöl hírt, hogy Nyugat-Szlovénia egyik városában ex libris kiállítást rendeztek szőlős-boros lapokból. Azt is megtudtuk e vékonyka folyóiratból, hogy a szlovén egyesület elnöke, *Ervin Kralj* úr ez év december 31-én tölti be 70. életévét.

A cseh folyóirat, a KNIZNIJ ZNACKA 2/2009. száma becses melléklettel érkezett: 40 oldalas füzet tartalmazza az 1934-ben Prágában született *Jiri Bouda* grafikusművész alkotásjegyzékét. A neves grafikus 1956 és 2008 között 1079 könyvjegyet alkotott. A lapok tulajdonosainak névsora is tekintélyes, számuk meghaladja a 600-at.

A Japánban megjelenő THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWLETTER 147. száma a Harano gyűjtemény első részének kiállításáról számol be. A 225 darabból álló tárlatot egy egyetemi épület harangtornyában rendezték meg. A megjelent 816 látogató fele az egyetem hallgatója volt, akik elragadtatással beszéltek a látottakról: „A könyvjegyek mérete kicsi, de hatalmas festményeknek tűntek számomra, mondanivalójuk alapján.” Egy másik nyilatkozó szerint ez volt „A szépség új világa”. Az összes művet tartalmazó, színes katalógus hamar elfogyott és a rendezők már a második rész bemutatását tervezik.

Megilletődéssel vettük kézbe a BOOKMERK 29. számát, mely gazdag tartalma, izléses kiállítása miatt példaképe lehet minden exlibris-kiadványnak. A lapszámban közölt mintegy 40 ex libris ugyanis eredeti méretben és színben jelenik meg. Jól érvényesülnek itt a két világháború közötti belga könyvjegyek, flamand nyelvű méltatásuk kíséretében. Figyelemre méltó *Martin R. Bayens* pekingi kongresszusi beszámolója. Ő volt ugyanis az egyetlen belga résztvevője az eseményeknek. Egy további cikkük *Guido Mariman* belga grafikusról szól, aki több mint 40 éve készít könyvjegyeket. Akadémiai tanárként ennek módszerét is oktatja, miközben szenvedélyes védelmezője maradt a klasszikus technikáknak.

A MITTEILUNGEN DER D.E.G. ez évi 2. száma arról ad hírt, hogy ebben az esztendőben ünnepli a lap alapításának 60. évfordulóját.

A német egyesület éves kongresszusát 2010. május 20-23. napjain rendezik meg a Berlin külvárosának számító Erknerben. Az alkalomra kiírt pályázaton csak a német egyesület tagjai vehetnek részt.

Ebben a lapszámban is számtalan ex libris színes képe látható. A belga kiadványtól eltérően ezeket kicsinyített formában nyomtatták ki. Újítás a lapban, hogy az egyesület eseményeiről sok színes fényképet is közölnek, így az hű tükre a német gyűjtők mozgalmas egyesületi életének.

A L'EX-LIBRIS FRANÇAIS összevont 250. és 251. számában befejeződik *Henry André* alkotásainak jegyzéke, melyet folytatólagosan, három számban közöltek. Az 1932-ben elhunyt orvos tehetséges grafikus is volt, ezt mutatja 221 darabot kitevő kisgrafikai életműve. Utóbb megjelent közleményük külön értéke, hogy az eredeti színben nyomott lapok képe mellett az azokhoz készült ceruzavázlat – néha annak két változata is – szerepel a katalógusban. Figyelmet érdemel a kétszáznál több ex librisen az alkotó névalírása. Ugyanis sohasem használ mo-

nogramot vagy rövidítést, családi és keresztnéve azonban elengedhetetlen kelléke minden grafikájának. (Megszívlelendő eljárás: az alkotó ne adjon fel rejtvényt az utókornak.)

„Kapott ex librisek” című rovatukban oldalakon át közlik a szerkesztőséghez beérkezett újabb lapokat, melyek alkotói nemcsak franciák, hanem argentin és katalán nemzetiségűek is. A máskor néhány oldalra terjedő rovat ezúttal 17 oldalt foglal el, ami a lap terjedelmének egyharmadát jelenti.

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. 2009. augusztusi száma életrajza kíséretében közli a Bécsben élő, immár 80 esztendő *Elfie Wanieczek-Ladstätter* alkotásjegyzékét. Az idős hölgy mintegy 30 kisgrafikát alkotott, melyek technikája a klisérajztól a fametszetig terjed. – Egy másik írás az osztrák exlibriszklap megindításának körülményeit idézi fel. Ez 1959-ben történt.

A német exlibris-egyesület tiszteletbeli elnöke, *Paul G. Becker* 1988-ban díjat alapított az ex libris ügye érdekében végzett kimagasló teljesítmény elismerésére. A Zur Westen érem a németek exlibris-élete egykori megindítójának nevét viseli. A kitüntetést az idén *Herbert Schwarz* kapta, aki éveken át volt Kronach város körzeti könyvtárának vezetője. Az általa rendezett kisgrafikai kiállításokon és az azokról készült pompás katalógusokban a magyar kisgrafika művészei is jelentős szerepet vittek.

Egy további cikkünk magyar vonatkozása, hogy beszámol a fehérvárcsurgói Károlyi kastély galériájában rendezett, virágokat ábrázoló képiállításról. A két kiállító művész, *Margherita Bongiovanni* és *Maria Pia Parenti* a Károlyi Alapítvány vendégeként járt ez alkalommal hazánkban. A cikk azt is említi, hogy az újjáépült kastély ma a magyar állam tulajdona, melyben a Jozef Károlyi-Stiftung, az európai történelem kutató és továbbképző intézetét is működteti. A kiállítást felkereső *Peter Rath* cikkíró megemlíti, hogy itteni rövid tartózkodásukat *Károlyi Angelika grófnő* és *Károlyi György* gróf vendégszeretete tette emlékezetessé.

Margherita Bongiovanni rézkarca, C3

A lap hírvonatában megemlékezik *Hermann Wiese* (1935-2009) elhunytáról. A hazánkban is jól ismert német gyűjtő mintegy 300 saját nevére készült könyvjeggyel rendelkezett.

Megnézésre és olvasásra hangoló fotográfiák sorozatával kezdődik *Vitéz Ferenc NÉZŐ•PONT* című debreceni egyszemélyes folyóiratának 26. száma. A szerkesztő a lap immár hagyományos körkép-szerepét vállalva egyszerre három, jelentős fotókiállításra kalauzolja el az olvasókat: Debrecenbe, Putnokra és Nagyrábéba. Ilyen emelkedett hangulatú környezetben jelent meg öt oldalas cikkük a KBK jubileumának eseményeiről. A sok illusztrációt is tartalmazó írás nemcsak a történekről számol be, hanem az alkalomra kiadott mappa és évkönyv tartalmi ismertetését is felvállalja olyan lelkiismeretes részletességgel, hogy az olvasó abból az egyesület jó hírét megteremtő művészek és gyűjtők életútjáról is képet kaphat, megismerkedhet a róluk szóló írások szerzőivel, sőt a mappa megalkotóival is.

Kisgrafikai ritkaságokat ismertet a következő írás, mely a Déri Múzeum 80 éves Baráti Körének jubileumára készült rézkarcról szól. A 6,5×10 cm-es kisgrafika a „kortárs exlibris-pápnak”, *Szilágyi Imre* kezei közül került ki és ez a neves művész ezerszáztizenegyedik alkotása! Dokumentum értéke van a cikknek amiatt is, mert abból kiderül, hogy a városban működik az ország legrégebben alapított művészetbarát egyesülete.

Elismerést érdemlő kezdeményezésről olvasunk a lapszám 592. oldalán. A szerkesztő itt olyan kisgrafikák megalkotására és beküldésére hívja fel az érdekelteket, melyeket a Reformáció Világnapjára (október 31.) tervezett kiadványban megjelentethetnek.

Az Ünnepi Könyvhét debreceni rendezvényeire immár harmadik alkalommal készítettek exlibris-tablót a helyi Ajtósi Dürer Egyesület tagjai. (Az Alföldi Nyomda kiadványán 12 könyvjegy szerepelt.) Az érdeklődőknek ajándékba adott tabló és egyéb könyvjegyek igen jól szolgálták a kisgrafika népszerűsítését. A fentiekre szóló cikk elemzi is az alkalomra napvilágot látott kisgrafikákat és igen helyesen szót emel az úgynevezett pszeudo-exlibrisek ellen, mikor a könyvjegy *név nélkül* jelenik meg. Az ilyen „mezítlábas” ex libris ugyanis nem tölti be annak rendeltetését: a tulajdonos egyéniségének, kultúrájának, érdeklődési körének megjelenítését.

A fentiekben ismertettük a tartalmas folyóirat legutóbbi számának kisgrafikai vonatkozású írásait. A debreceni kulturális enciklopédia ezúttal is több értékes, sokirányú ismeretet közöl még. Iránta érdeklődő tagjaink a lap példányait könyvtárunkból kikölcsönözhetik.

Csak néhány exlibris-múzeum létezik világszerte, ezek közül is a legkevesebb információ érkezik hozzánk Sanghaj ilyen intézményéről. Most kezünkbe került az ottani FUXI-ANZHAI EXLIBRIS MUSEUM folyóiratának 2009. július 1-jén megjelent száma, mely az EXLIBRIS BARÁT címet viseli. A lapszám tartalmának megismerése nem kis fáradsággal járt, ugyanis szinte minden szövege kizárólag kínai nyelven íródott ebben a kis formátumú, 32 oldalas füzetben.

Sanghaj exlibris-múzeumát 10 évvel ezelőtt alapították. Fennállása óta mintegy 70 exlibris-kiállítást rendeztek itt. A múzeum látogatóinak száma meghaladta a százzezret. Kiállításait havonta rendezi a világ leghíresebb grafikusainak alkotásaiból. Köztük több ukrán, belorusz művész szerepel, de rendeztek már tárlatot belga, amerikai, német és cseh grafikusok alkotásaiból is. A lap ezekről közöl sok jó minőségű, színes képet, de egy oldalnyi helyet kaptak a katalán pap-művész, *Oriol Divi* alkotásai is.

A mostani szám belső címlapján *Huang Zhen* kisgrafikája látható. Az aláírás szerint az alkotó ezzel a C3/C5 technikájú

lappal nyerte el a múzeum meghívásos, nemzetközi kiállításának fődíját. A véleményünk közlését mellőzzük.

A folyóirat magyar vonatkozása, hogy közlik *Vén Zoltán* „Kékszakállú” c. lapját, mely *Vermes Júlia* részére készült. Képét előző számunkban közöltük. Művészünk a közelmúltban az a megtiszteltetés érte, hogy a múzeum megvásárolta tőle grafikáinak jelentős gyűjteményét.

Huang Zhen (Kína) rézkarca, C3/C5 (2009)

A FONYÓDI HÍRMONDÓ 2009. júliusi száma cikket közöl a városban a nyár folyamán megrendezett tárlatokról. Az első *Vén Zoltán* kiállításáról szól, melyet dr. Arató Antal nyitott meg a Feng Shui Galériában. A névtelen cikkíró által Andornak elkeresztelt szerkesztőnk áttekintette a művész pályafutását, kiemelve, hogy grafikáinak száma jelenleg meghaladja a félezret. Kisgrafikáival 22 rangos díjat nyert el és művei külföldön is elismerésre találtak. A cikk szerint e munkák megbocsátó humorral szólnak az emberről, mely esendősége ellenére a legnagyobb szerűbb teremtmény a Földön. Élmény volt a hallgatóság számára a művész rögtönzött tárlatvezetése is, mely alatt kultúrtörténeti tájékozottsága, hatalmas ismeretanyaga is felcsillant.

Egy hónappal később ugyanott *Mocsári Mária* kiállítását nyitotta meg a Vaszary Képtár igazgatója, *Simonics Lászlóné*. Bár ezúttal nem kisgrafikákat látott a közönség, a művésznő expresszív nemez-munkái sok szépséges grafikai elemet tartalmaztak, így méltó szellemi rokonai és mintegy folytatása voltak az előző kiállításnak.

A KBK jubileumának eseményeiről három ex libris képével illusztrált cikkben számolt be a MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI c. lap 91. száma. A másfél oldal terjedelmű írás nemcsak egyesületünk történetét ismerteti, hanem áttekinti a könyvjegy múltját a kezdetektől a XIX. század elejéig, amikor hasonló gyűjtői csoportosulások Európa-szerte létrejöttek.

Köhegyi Gyula linómetszete, X3, Op. 21 (1966), 70×50

Köhegyi Gyula rézkarca, C3/C5, Op. 94 (1972)

PÁLYÁZATOK

ISTANBUL 2010 NEMZETKÖZI EX LIBRIS PÁLYÁZAT

Az *Istanbul Ex-libris Társaság*, a *Feyzie Iskola Alapítvány* és az *Isik Egyetem* nemzetközi ex libris pályázatot hirdet minden nemzet művészei és ex libris tervezői részére azzal a céllal, hogy a legmagasabb esztétikai, művészi és technikai színvonalat lehessen felmutatni, bevezetve ezáltal a szélesebb közvéleményt ebbe a művészeti ágba, és érdeklődést kelteni iránta.

Szabályok:

1.) A résztvevők 5 különböző munkával vehetnek részt, melyek 2007 és 2010 között készültek. Mindegyikből három példányt kell küldeni, melyek egyike az *Istanbul Ex-libris Múzeum* példánya lesz, a másik az *Isik Egyetem* tulajdona, a harmadik kiállításra kerül.

2.) A nyomatok készítésének technikája nincs megkötve. A hagyományos sokszorosító eljárások éppúgy, mint a fotó vagy a számítógépes tervezés elfogadott, ha az sokszorosítható. Fotókópiák, rajzok vagy skiccek nem jöhetnek szóba.

3.) A beküldött munkáknak ex librisnek kell lenni, azaz kis alakú grafika mely könyvbe ragasztva a tulajdonost jelöli. Ezért szerepelnie kell az „ex libris”, vagy ezzel egyenértékű szavaknak, együttesen a tulajdonos nevével, aki vagy élő személy, vagy működő intézmény.

4.) Minden nyomatot a művésznek szignálni kell. A hátoldalon fel kell tüntetni a művész nevét, az alkalmazott technika jelét, a készítés évét és a tulajdonos nevét. (Csak latin betűk lehetnek, ha kell, az angol fordítást is.)

5.) Az ex libris nem lehet nagyobb papíron mint 210×150 mm. A nyomtatott kép nem haladhatja meg a 130×130 mm-t. A papíron esztétikusan kell a nyomatnak elhelyezkednie. Paszpartúzni, vagy más lapra felragasztani nem szabad.

6.) A beadási határidő **2010. április 23.**, a postabélyegző szerint. A küldeményt károsodástól védve, és a biztonság figyelembevételével kell elküldeni.

7.) Levelezési cím: **Prof. Dr. Hasip Pektas, Büyükdere Cad. Isik University, Faculty of Fine Arts, TR-34398 Maslak Sariyer-Istanbul, Törökország.**

Telefon: +90 212 286 49 11, fax: +90212 276 96 49.

E-mail: hasipp@ttmail.com

Általános információ: www.istanbulekslibris.org, www.fisae.org